

Tullverkets arbete med varumärkesintrång

Alltsedan Sveriges EU-inträde 1995 har Tullverket arbetat med att bekämpa intrång i immateriella rättigheter. Det är dock bara vid de intrång som anses vara av kommersiell art som Tullverket agerar. Parallellimport eller varor i resandes bagage, som inte bedöms vara import i kommersiellt syfte, är inget som Tullverket ingriper mot, åtminstone inte som det ser ut idag. Men mycket har förändrats sedan 1995.

Av Lorraine Sauvy

Tullverket har tre stycken så kallade nationella specialister som arbetar inom området Immaterialrätt. De arbetar med att ta emot och behandla ansökningar om ingripande från rättighetshavare, närvara vid kommissionsmöten i Bryssel och andra internationella möten, upprätta planer, riktlinjer, mallar och rutiner, informera på området och förenkla för alla inblandade parter på området.

Vidare finns det på de flesta klareringsexpeditionerna handläggare som tar hand om själva kommunikationen med rättighetshavarna/ombuden när varor väl upptäckts. De som upptäcker varorna är de som arbetar i gränsskyddsgrupperna. De är vana vid att se hundratals varor varje dag och är kunniga på vad som kommer in var i landet och via vilka kanaler.

Även om misstänkta intrång upptäcks vid tillfälliga fysiska kontroller, baseras de flesta ingripanden på riskbaserat förarbete. Genom att de tips som kommer in till Tullverket läggs in i spärrsystem, fångas sändningar upp oavsett var de kommer in i Sverige.

Vad händer när varor upptäcks?

I detta sammanhang talar man om ingripanden, och inte beslag. Det är inte samma befogenheter som gäller vid dessa två skilda åtgärder. Ingripande innebär till skillnad från beslag att Tullverket endast stoppar misstänkta kopior i det legala flödet, och sedan lämnar över sekretesskyddade uppgifter om importör etc till rättighetshavaren som därefter väljer att driva en civilprocess eller inte. Tullverket har inte förundersökningsrätt på området, och har därmed inga tvångsmedel som t ex husrannsakan att ta till på det här området. Beslag av varor görs när de smugglas, alltså inte anmäls till Tullverket.

Intrångsärendena kan uppkomma på olika sätt. Antingen baseras kontrollen på riskanalys, eller så har kontrollen gjorts på eget initiativ av gränskontrollpersonalen. När varor som misstänks göra intrång i immateriella rättigheter upptäcks fotograferas och dokumenteras de. En förfrågan skickas per mail till rättighetshavaren eller dennes ombud som inom kort måste bekräfta att varorna utgör intrång. När bekräftelsen inkommer har rättighetshavaren/ombudet tio arbetsdagar på sig att göra upp ett utomrättsligt avtal med importören, eller om så inte blir fallet stämman importören, och givetvis visa upp bevis på detta till Tullverket för att ingripandet ska kunna fortsätta. Det finns även en möjlighet att utöver dessa tio arbetsdagar begära

förlängning med ytterligare tio arbetsdagar vid synnerliga skäl. Om något bevis om vilketdera inte inkommer i tid så släpps varorna.

Förlikning vanligast

Det vanligaste är att rättighetshavaren försöker uppnå en förlikning med importören om att varorna ska förstöras under tullkontroll. Detta innebär då att rättighetshavaren/ombudet beställer tid för förstöring på en godkänd förstöringsanläggning. Tullverket övervakar själva förstöringen. Kostnaderna för detta avtalas oftast mellan rättighetshavaren och importören, men statskassan ska inte ha några utgifter för detta.

Tullverket kan även göra så kallade *ex officio*-ingripanden vilket innebär att rättighetshavaren för de varor som misstänks utgöra varumärkesintrång, inte har någon ansökan hos Tullverket. Förfarandet är då ungefär detsamma, förutom att rättighetshavaren/ombudet ges tre arbetsdagar för att inkomma med en ansökan, för att sedan fortsätta med det "vanliga" förfarandet med tio arbetsdagar. Dessa *ex officio*-ingripanden är dock inte så vanliga, eftersom det på grund av tid och resurser inte hinns med så mycket mer än de ärenden där rättighetshavaren har en ansökan hos Tullverket.

På de följande uppslagen har ombud besvarat Brand-News enkät kring kopior och samarbetet med Tullverket.

Därefter följer en intervju med Monica Fridolf, nationell specialist på immaterialrätt på Tullverket.

Lorraine Sauvy har bakgrund som affärsjurist och går nu en tvåårig kommunikationsutbildning på Medieinstitutet.

Hur fungerar samarbetet mellan Tullverket och de ombud som myndigheten har kontakt med? Vi bad sju ombud svara på femton frågor kring arbetet med kopior och tullingripanden.

Därefter följer en intervju med Monica Fridolf, nationell specialist på immateriellt rätt på Tullverket.

Peter von Heidenstam
Heidenstam Legal

Ann-Charlotte Söderlund
Advokatfirman Delphi

Henrik Wistam
Advokatfirman Lindahl

Hur länge har ni arbetat med systemet med ingripande hos Tullverket?

Jag skickade in den första ansökan till Tullverket 1994, precis då rådsförordningen trädde i kraft.

Jag började arbeta med detta 1995.

Jag har arbetat med det sedan 1997.

Hur fungerar samarbetet med Tullverket när det gäller jakten på piratkopior?

Tullverkets inställning är bra och samarbetet fungerar ganska bra. De tulltjänstemän som aktivt jobbar med varuundersökningen gör ett mycket förtjänstfullt arbete.

Jag tycker att det fungerar bra. Det beror nog till stor del på att jag arbetat gentemot Tullverket så länge och känner alla de som arbetar med området personligen.

Överlag fungerar det bra. Hanteringen av ansökningar och förnyelser av ansökningar fungerar bra och även när det väl sker ingripanden så fungerar det bra.

Hur ofta kommer det rättighetshavare som vill ha hjälp med att göra en anmälan om ingripande hos Tullverket?

Vi jobbar med ca 15 fasta rättighetshavare och det händer ganska sällan att det kommer "ad hoc klienter". I så fall kommer de oftast via rättighetshavarorganisationer.

Det kommer nya klienter när de har behov av det.

Vi jobbar både med gamla och nya klienter, det finns inte något direkt mönster för hur vi får in nya ärenden.

Är det någon skillnad mellan utländska och svenska rättighetshavare?

Vi företräder övervägande utländska rättighetshavare. De svenska, med nära få undantag, förefaller vara mindre aktiva med sin antipiratverksamhet. Det beror nog på att man utomlands länge sett allvarligt på problemet och således har större erfarenhet på området. Sen är det klart att de större internationella rättighetshavarna oftast har mycket mer resurser.

Nej, det är ingen större skillnad tycker jag.

Vi arbetar mestadels med utländska rättighetshavare men de svenska blir mer och mer medvetna om dessa möjligheter. Generellt ligger de svenska rättighetshavarna några år efter i tiden jämfört med de stora utländska rättighetshavarna.

Är det någon skillnad i intresse mellan olika branscher?

Ja, det tror jag, men det hänger nog i hög grad ihop med den utveckling som skett och hur mycket teknisk kunskap tillverkarna av piratkopiora besitter.

Nej, det är ingen större skillnad där heller.

Traditionellt sett är det ju kläd-/lyxvarumärken som är mest medvetna om hur de ska arbeta mot piratkopiering eftersom de har utsatts för det sedan länge. Det som är mest aktuellt nu är teknikföretagens produkter.

Är det många rättighetshavare som har satt en undre gräns för när de vill ha ett ingripande?

Det är väl egentligen bara en av mina klienter som gjort det, men inte formellt gentemot Tullverket - det avråder jag bestämt ifrån! Det är oklokt att inte ingripa mot mindre kvantiteter, eftersom stor risk finns att Tullverket till slut tröttnar.

Ja, många gör det. Men jag upplyser alltid om att de bör agera mot allt.

Vi brukar uppmana nolltolerans eftersom detta är det absolut bästa sättet att motverka piratkopiering, men vissa sätter ändå undre gränser gentemot Tullverket.

Helena Östblom
Zacco

Omar Baki
Brann

Sara Pers-Krause
Albihns

Tom Kronhoffer
MAQS Advokatbyrå

Jag har varit med sen det infördes men har arbetat med det aktivt de senaste fem åren.

Jag har arbetat med detta sedan 1995.

Jag har arbetat med det i ca 10 år.

På MAQS har jag arbetat med dessa frågor sedan 2005.

Samarbetet fungerar otroligt bra.

Tullverket är välvilliga och det fungerar bra. Sedan nya tullförordningen från 2003 infördes fungerar det bra.

Samarbetet med individerna är bra. Det är bra handläggare, bra personer som man har att göra med. Speciellt de som är ute och gör de fysiska kontrollerna.

Samarbetet fungerar bra tycker jag.

Det vanligaste är att det är befintliga kunder som vill ha hjälp med att göra en anmälan. Antalet uppdrag varierar från år till år.

Det är sällan det kommer nya klienter numera utan vi arbetar mest med befintliga.

Det är bara några gånger per år som det kommer nya rättighetshavare som vill ha hjälp med ansökan om intrång hos Tullverket.

Det kommer nya klienter. Oftast är det en befintlig klient i ett annat ärende som vill ha hjälp i tullärendet.

Vi har mest utländska kunder, vilket nog beror på att det är där de stora kunderna finns som har behov av denna typen av tjänst.

Det är få svenska bolag som är aktiva - bara de stora industribolagen. Däremot har en del amerikanska bolag fått upp ögonen för denna möjlighet och anlitar oss för det. Amerikanska bolag är till skillnad från europeiska ofta mer krävande att arbeta med på det sättet att de är mer försiktiga med att gå till domstol och att beslutsprocesserna tar längre tid.

Vi har fler utländska rättighetshavare än svenska. Det beror förmodligen på att vi mest arbetar med varumärken inom mode och design, och det är där de riktigt stora internationella rättighetshavarna finns. Sådana finns inte i Sverige. Modeindustrins rättighetshavare hittar man i USA och Sydeuropa.

Det är mest utländska rättighetshavare av lyx- och leksaksvarumärken som vi företräder. Vi företräder få rättighetshavare av teknikvarumärken. Det är ytterst få stormärken i Sverige, och de som vi representerar är det sällan några tullbeslag på.

Ja, det tror jag. Vi arbetar mest med konfektion, lyxvaror och leksaker. Vi har aldrig varit stora på läkemedel exempelvis. Vi har även japanska rättighetshavare som arbetar med reservdelar, men där är det mindre vanligt med ingripanden.

Absolut. När det gäller reservdelar till exempel är man väldigt mån om att ingripa. För kläder däremot är det inte alltid lika viktigt, även om man kanske ändå ingriper. Det har mycket att göra med produktsäkerhet.

Eftersom de klienter jag arbetar med i stort sett bara arbetar med kläder och accessoarer är det svårt att göra en bra jämförelse. Bland de som ansöker om ingripande med vår hjälp är det således ingen stor skillnad.

Som sagt arbetar vi med lyxvarumärken och produkter som är lätta att tillverka för kopiatörerna. Kopiorna blir bättre och bättre och blir också snabbare på att få ut dem på marknaden. Lyxmärkena är ju utsatta på alla marknader och är vana vid piratkopiering.

Det är inte många rättighetshavare som har det, men under lågkonjunkturen så är det fler företag som funderar på att sätta en undre gräns. Vissa sätter undre gränser i andra EU-länder där de bedömer att deras marknad är mindre.

Vissa har nolltolerans, medan andra har undre gränser; det hela beror på resurser. Vissa har gränser för vissa av sina varor men inte för andra. De som har undre gränser hos oss har dessa gentemot Tullverket också. Lågkonjunkturen har dock påverkat detta och det är några som på senare tid satt en undre gräns.

Nej, inte många, men det finns ju en del som har det vilket vi inte uppmanar till. Vissa har det ändå av kostnadsskäl. Vissa har även olika gränser för olika produkter, exempelvis har man nolltolerans på viktigare produkter, medan man för andra mindre viktiga produkter har en undre gräns.

Det är klart att vissa har nolltolerans men det är fler och fler som vill ha en undre gräns, förmodligen beroende på den ekonomiska krisen. Det är helt enkelt för dyrt och för mycket arbete. Det händer faktiskt att vi avråder från ingripande. De flesta gränserna är inte gentemot Tullverket.

	Peter von Heidenstam Heidenstam Legal	Ann-Charlotte Söderlund Advokatfirman Delphi	Henrik Wistam Advokatfirman Lindahl		Helena Östblom Zacco	Omar Baki Brann	Sara Pers-Krause Albihns	Tom Kronhöffer MAQS Advokatbyrå
Hur ofta säger ni/rättighetshavaren nej till ett ingripande av Tullverket? Vad är i så fall skälen för ett nej?	Näst intill aldrig, men det kan i vissa fall vara en ekonomisk fråga för rättighetshavaren. Ett problem kan också vara att intrånget måste ske i näringsverksamhet. Bedömningen att så inte är fallet eller att det kommer bli svårt att bevisa detta kan vara ett skäl till ett nej.	Det händer emellanåt, och det beror då på att det är så få varor i sändningen.	Vi går alltid vidare, om man kommer fram till att det är piratkopior givetvis.		Av ekonomiska skäl driver man inte alltid ingripanden på små sändningar vidare. Vissa rättighetshavare säger direkt att man kan försöka få till en förstöring, men att man inte vill gå längre om det inte skulle gå.	Det händer, och det beror då på att det är för små sändningar och det kan bli svårt att bevisa att intrånget sker i näringsverksamhet.	Vi säger nej till ca 20 % av ingripandena. Det är alltid på grund av att det är för små kvantiteter och ofta samma rättighetshavare.	I 5-10 % av fallen säger vi nej till ett ingripande. Ofta beror det på att det är ett fåtal varor och svårt att styrka att importen skett i näringsverksamhet.
I vilket utsträckning kan ni få varorna förstörda när rättighetshavarna så begär det och importören säger ja?	I säkert 80-90 % av fallen så får vi importörens medgivande och slipper vidta ytterligare rättsliga åtgärder.	Systemet med överenskommelse med importören utan att inleda någon domstolsprocess använder vi väldigt mycket.	I de allra flesta fall gör vi så. Vid ingripande använder vi oss även av avtal med importör som innebär sanktioner för importören om denne ertappas på nytt med import av piratkopior.		Det använder vi alltid. Vi brukar inte ha så svårt att hitta importörerna och de allra flesta går med på förstöring.	Alltid. Det är ett bra sätt att få ner kostnaderna för klienten och det går rätt fort.	Vi använder alltid förstöringsförfarandet i första hand.	Vi använder alltid förstöringsförfarandet. Det fungerar bra, och i de flesta fall går så går importören med på förstöringen.
Hur ofta begär rättighetshavaren förstöring och importören säger nej?	Förvånansvärt sällan faktiskt. Det kanske rör sig om en av tjugo importörer. De få som inte går med på detta brukar ändå gå med på det efter att vi lämnat in stämningsansökan.	Vi försöker alltid göra upp med importören, men säger de nej så måste vi stämma dem.	Det är kanske en på tio som inte går med på förstöring, men i de fallen tar vi alltid ärendet vidare till domstol. Där är det cirka 50/50 mellan de fall som förlikas och de som slutar med domstolsbeslut.		Det är väldigt få fall.	Det händer att importören säger nej eller att vi inte hittar importören. I båda fallen går vi till domstol om det rör sig om stora sändningar.	Det händer, och oftast går vi vidare med en process. Det finns också fall där importören faktiskt skrivit på, men inte betalar. Då är det mer en princip-sak att begära indrivning.	Det handlar snarare om att vi ibland inte hittar rätt person, men det är en liten del av ärendena.
Vad tycker ni om att Sverige inte implementerat det förenklade förfarandet för förstöring, dvs att Tullverket kan förstöra varorna trots att importören inte svarar?	Eftersom Sverige inte har implementerat möjligheten med förstöring vid så kallat "tyst medgivande" så är det inget vi kan använda. Det är naturligtvis en nackdel för rättighetshavarna eftersom förfarandet blir dyrare i Sverige. Å andra sidan så brukar vi följa upp ärendena med förbindelser för importören och liknande, varför det inte blir så stor skillnad i Sverige jämfört med andra länder.	Man borde verkligen implementera det eftersom det kommer spara väldigt mycket kostnader.	Det borde absolut införas i Sverige vilket vi också framför i de sammanhang det påtalas och även inom SACG.		Det borde verkligen kunna användas i Sverige. Det blir konstigt för de som lämnar in en EU-ansökan och som sedan inte kan använda förfarandet fullt ut beroende på var godset kommer in i EU.	Det borde verkligen implementeras. Tullverket i samarbete med SACG och/eller ombuden skulle till exempel kunna lägga ett halvår på att utreda och besluta i frågan, skapa rutiner och standarder så att man ändå upprätthåller rättssäkerheten.	Vi är givetvis kritiska till att systemet inte kan användas fullt ut samt till att Tullverket inte verkar vilja trycka på för en implementering. Om vi hade denna möjlighet skulle vi slippa allt arbete med att få svar från mottagaren som kräver så mycket tid och resurser.	Det är väldigt synd att vi inte kan använda det. Det vore bra om man till exempel kunde få till dialog mellan Tullverket och ombuden/rättighetshavarna där man tillsammans skulle kunna försöka komma fram till ett förslag.
Är kostnaden för lagring ett problem i era ögon?	Nej, eftersom Tullverket väldigt sällan begär ersättning för lagring.	Nej, det är inga problem med det.	När lagerhållaren kräver oss på kostnaderna så betalar vi dem aldrig om det inte står klart (dvs. domstolsbeslut) att det inte var piratkopior och att vi hade fel, då vi självklart står för de kostnader vi orsakat. Men annars är det lagerhållaren själv eller importören som får stå för det. Vi har faktiskt ett lagringsärende just nu.		Nej, kostnaden är inget problem då dessa fall är ovanliga.	Ja, när det rör sig om stora sändningar. Vi har alltid med det i en eventuell stämningsansökan att importören ska stå även för lagringskostnaderna. Att få använda det tysta medgivandet skulle underlätta även i denna fråga.	Det är inte många fall där Tullverket begärt kostnader för lagring. Det har bara varit några få fall där ärendet dragit ut på tiden och för varor som krävt speciell förvaring. Men just för oss som mest har att göra med små sändningar och lätthanterliga varor som kläder och accessoarer så är det bara i undantagsfall som problem uppkommer kring lagringskostnaderna.	Nej, det är inget problem. Oftast går det att via avtal få importören att betala stå för lagringskostnaderna.
Har ni någon gång lämnat information till Tullverket om någon specifik sändning?	Ja, det har vi gjort, men det fungerade inte särskilt bra och gav inget vidare resultat. Det är synd att man inte kan förlita sig för mycket på att de tips som man lämnar till Tullverket leder till ingripanden. Det skulle vara värdefullt att veta varför en importörs sändning blir stoppad. Om man vet att det baseras på en anmälan till riskanalys så skulle det såklart vara mer motiverat att faktiskt lämna fler tips.	Ja, vi lämnade till och med container-numret en gång men det ledde inte till något ingripande, tyvärr. Om man kunde få reda på vilka importörer som var återkommande i dessa ärenden så skulle det underlätta vårt arbete och det skulle säkert vara lättare att lämna fler tips. Om systemet med spärrar hos Tullverket var lite mer flexibelt skulle det även vara mer motiverat för oss att lämna fler tips.	Inte om specifika sändningar men däremot om specifika importörer. Det är svårt att känna sig motiverad till att lämna information till Tullverket eftersom det genererar för lite tillbaka. Det är för mycket arbete för för lite effekt helt enkelt och rättighetshavarna tycker inte det är värt att lägga ner det arbetet.		Vi har försökt lämna namn på importörer, men det har tyvärr inte gett något resultat. Däremot försöker vi lämna information om de korrekta sändningarna. Jag tycker det är viktigt att rättighetshavaren hjälper till. Det är inte bara att lämna in en ansökan och tro att allt bara ska ramla in sen. Tullverket skulle dock kunna bli lite bättre på att tala om vad de faktiskt vill ha för information.	Ja, det har vi gjort. Men problemet är väl att vi inte har tillräckligt med information. Det har även hänt att vi tipsat tullkriminalen. På senare tid har vi dock inte haft något ärende där vi kunnat tipsa.	Vi har enstaka tillfällen har vi gjort det, men det är väldigt sällan vi får sådan information. Tullverket begär ibland lite väl mycket av rättighetshavarna när det gäller att ta fram denna typ av information.	Nej, det har vi inte. Det är för mycket begärt att be rättighetshavarna om så utförlig information om intrånget. Däremot har vi lämnat mycket information om rättighetshavarens lagliga verksamhet såsom manualer, transportvägar, modeller och så vidare.

Peter von Heidenstam
Heidenstam Legal

Ann-Charlotte Söderlund
Advokatfirman Delphi

Henrik Wistam
Advokatfirman Lindahl

Helena Östblom
Zacco

Omar Baki
Brann

Sara Pers-Krause
Albihns

Tom Kronhöffer
MAQS Advokatbyrå

Marknadsför ni möjligheten med ingripande hos Tullverket mot era klienter eller har de själva kännedom om det?

Det händer att vissa rättighetshavare inte känner till denna möjlighet och vi upplyser dem då om detta. Men det är inte så att vi marknadsför oss aktivt. Om det kommer en ny klient så har den ofta fått rekommendation från någon annan rättighetshavare.

Jo, vi marknadsför möjligheten men det är mest gentemot våra befintliga kunder inom immaterialrättsområdet.

Ja, vi marknadsför denna möjlighet för våra kunder. Vi anser att ansökan om ingripande är en "standardåtgärd" som vi rekommenderar för alla våra klienter på området.

Ja, det gör vi. Sedan ett till två år tillbaka så finns det ett liknande system med ingripande i Norge och då gjorde vi en kampanj i hela koncernen om det.

Vi marknadsför absolut denna möjlighet, men de riktigt stora företagen är redan medvetna om den, även om man kan tycka att de blev det rätt sent.

Vi marknadsför det inte specifikt, men gentemot de klienter vi anser skulle ha nytta av det. Ibland är det även utländska ombud som inte känner till möjligheten som vi marknadsför det mot.

Nej, vi marknadsför det inte aktivt, men till befintliga kunder som vi tycker har behov av tjänsten förmedlar vi ju möjligheten. Det är en billig och snabb tjänst som vi kan erbjuda våra klienter.

Sker det någon samverkan över gränserna mellan er och rättighetshavarnas ombud i andra länder?

Det har förbättrats avsevärt men skulle kunna bli ännu bättre. Framför allt skulle rättighetshavare kunna bli bättre på att koppla ihop sina ombud i berörda länder. Vi har även internationella möten där rättighetshavarens ombud träffas och lär känna varandra, samtidigt som vi får information om originalprodukterna, hur kopior identifieras mm.

Ja, det kan vara antingen rättighetshavaren som kopplar ihop sina ombud i olika länder, eller så kan det vara jag som kopplar ihop en kund med ett ombud i ett annat land om de skulle behöva.

Vi arbetar mycket med ombud i andra länder. Oftast är det rättighetshavaren som kopplar ihop oss. Vi har många fall där det har varit mycket värdefullt med denna typen av kontaktnät. Normalt är det rättighetshavaren som koordinerar, men det kan också vara så att ett av ombuden utses till huvudansvarig. Vi är det för några av våra klienter.

Nej, vi har inte direkt någon samverkan med utländska ombud i dagsläget, men det diskuteras. På sikt skulle vi vilja samverka mer inom koncernen i de ärenden där man är ombud i flera länder för en rättighetshavare. Ett exempel på samverkan som man skulle kunna införa i Sverige är ett webbforum som skapats i Danmark där det skrivs om just dessa frågor. Tullverket skulle tillsammans med SACG, rättighetshavare, ombud och andra myndigheter kunna göra något liknande.

Ja, det finns en viss samverkan. Till exempel tipsar vi om varuströmnings mellan ombuden och ibland även på internationella konferenser. Det händer även att rättighetshavaren kallar sina ombud till ett gemensamt möte, men det är inte så att ombuden själva har någon direktkontakt med varandra. Däremot kan det arbete som bedrivs genom SACG, det vill säga genom att ordna konferenser, roadshows, arbete tillsammans med Tullverket, ses som sådan samverkan för de svenska ombuden. Genom SACG:s engagemang i GACG sker samverkan mellan rättighetshavarnas ombud i andra länder.

I vissa fall har vi haft en sådan samverkan, men det är sällan. Snarare träffas både rättighetshavare och ombud på internationella konferenser. Det händer även att rättighetshavaren kallar sina ombud till ett gemensamt möte, men det är inte så att ombuden själva har någon direktkontakt med varandra. Däremot kan det arbete som bedrivs genom SACG, det vill säga genom att ordna konferenser, roadshows, arbete tillsammans med Tullverket, ses som sådan samverkan för de svenska ombuden. Genom SACG:s engagemang i GACG sker samverkan mellan rättighetshavarnas ombud i andra länder.

Vi vet alltid vilka ombud våra klienter har i andra länder, men kontakten går oftast ändå via rättighetshavaren. I vissa fall är det så att MAQS är ombud i flera länder, och vi har en bra kontakt mellan immaterialrättsgrupperna på de olika kontoren. Man träffas även inom branschen på olika konferenser och dylikt.

Något i samverkan med Tullverket som ni skulle vilja förändra?

Det är inte samarbetet i sig som skulle behöva förändras, utan snarare att få Tullverkets ledning att vilja prioritera detta område och intressera sig för dessa frågor. Till exempel skulle man kunna satsa mer på Göteborgsregionen där det oftare rör sig om större sändningar. Överlag är det nödvändigt att Tullverkets varuundersökare faktiskt går ut och tittar på godset i större utsträckning. För att öka intresset för frågorna skulle man kunna utöka kontakten mellan Tullverket och rättighetshavarna, och ha ännu fler informations- och utbildningstillfällen. Ett annat bekymmer är de omorganisationer som varit på Tullverket under årens lopp då varumärkesfrågorna tyvärr ofta faller mellan stolarna. Detta skulle kunna vara något att förbättra, just att i sådana lägen vara mer strukturerad och göra det lättare att föra vidare arbetsuppgifterna.

Om jag skulle förändra något skulle det vara att ha samarbetet ännu mer högt i tak. Tullverket ska ha oss ombud/rättighetshavare som samarbetspartners, utan att behöva förbinda sig till något. Rättighetshavarna kommer mer än gärna till Tullverket för att informera/utbilda de som arbetar inom området eller är intresserade. I England exempelvis har man ett mycket större samarbete mellan myndighet, rättighetshavare och antipiratföreningar. Lite mer flexibilitet från Tullverkets sida tror jag skulle engagera rättighetshavarna mer. Det är ofta som rättighetshavare har den föreställningen att förfarandet är så stort och problematiskt.

Problemet är att det är för få aktiviteter, samt att de aktiviteter som faktiskt genomförs är felriktade. Man tittar helt enkelt på fel varor och det skulle behövas mer resurser för att kunna förbättra urvalen. Överlag saknar jag kopplingen mellan direktiven att arbeta mot hot mot liv, hälsa och säkerhet och arbetet med piratkopiering. Jag tycker att resursfördelningen däremellan borde synas mer. Mer resurser borde även satsas på fysiska kontroller. Vi har även problem när det gäller upprepade intrång och skulle där behöva ta del av historisk information i större utsträckning än idag. Det behövs för att kunna utreda bredden på intrånget samt beräkna skadeståndet. Det skulle ha en reell betydelse för smäsändningarna där vi vid enstaka tillfällen kan ha svårt att visa på kravet om näringsverksamhet.

Jag ser inget behov av förändringar när det gäller samverkan som sådan, men däremot själva arbetet. Tullverket måste sätta in mer resurser till arbetsområdet och de fysiska kontroller. Man skulle till exempel kunna göra aktioner där det plockas in mer folk under en begränsad tid. Man borde även ha lite mer kontinuerliga möten med specialister och beslutsfattare. Om man hade en återkommande dialog skulle man kunna stämma av läget bättre. Ett förslag är att ha stående möten där Tullverket bjuder in ombuden och där även de som arbetar i flödet är med. Dialogen bör vara officiell och inte bara på individnivå. Eventuellt skulle ombuden kunna bjudas in till studiebesök i flödet.

Detta är den mest effektiva metoden för att bekämpa piratkopiering, men det är en resursfråga både på EU- och Sverige-nivå och det behövs mer helt enkelt. Jag skulle vilja ha mer statistik och information från Tullverket om hur de förhåller sig i olika frågor. Tullverket skulle kunna kräva mer av ombuden/rättighetshavarna så att man faktiskt vet vad som gäller, det är lite för mycket *ad hoc*. Ett återkommande problem är omorganisationerna som sker regelbundet i Tullverket som leder till att området dippar ett tag. Det handlar nog om att det hänger för mycket på personerna som innehar dessa tjänster för stunden och som har ett personligt engagemang.

Omorganisationerna är ett problem, då försvinner ofta kunniga och engagerade personer eftersom de omplaceras och/eller får nya arbetsuppgifter. Så det är ingen detalj som borde förändras egentligen, utan snarare organisationen i stort. Kanske skulle man kunna tillsätta en utbildningsansvarig i just intrångsärenden så att man försäkras sig om att kunskapen inte försvinner när personer flyttas. Eventuell skulle en sådan utbildning kunna samordnas med ombuden.

Jag skulle gärna se att Tullverket var mer proaktivt! Till exempel skulle Tullverket kunna upprätta en årlig rapport om tendenser, populära avsändningsländer, mörkertal, med mera, och sända ut till ombud och rättighetshavare. Det skulle kunna finnas en bättre ingång till Tullverket i dessa frågor. Ofta blir man kontaktad av eller hänvisad till olika personer och då är det svårt att veta vart man ska vända sig. Jag skulle även vilja ha ett öppet register med vilka rättighetshavare som har en ansökan inne hos Tullverket. Enhetsdokumentet borde förenklas och blanketten för förstöring borde vara enklare och också ge möjlighet till längre frister. Rent konkret skulle jag vilja ha lite bättre bilder på beslagen och mer specifik information om beslagen, såsom modeller och dylikt, Det skulle också underlätta om vi visste vilka andra rättighetshavare/ombud som finns med i samma sändning.

Tullverket har ingen förundersökningsrätt

Monica Fridolf, nationell specialist på immaterialrätt.

pel översättningskostnader och kostnader för att anlita ett juridiskt ombud som sköter ansökningsförfarandet uppstå. Om vi gör ett ingripande däremot är det rättighetshavaren som står för alla kostnader som kan uppkomma, till exempel för lagring av de stoppade varorna.

Vilka resurser sätter ni in i jakten på piratkopior?

– Sedan 2004 har det satsats mycket mer resurser på området och jag tycker i stort att vi som specialister får det stöd som vi tycker oss vilja ha. Vi har ett väl fungerande nätverk med engagerade kollegor.

Hur har arbetet förändrats under åren? Ingripanden? Resurser?

– Vi har förr om åren haft en avvaktande hållning eftersom det varit ovant för en myndighet att arbeta i så nära samarbete med näringslivet som vi måste göra för att skydda deras rättigheter, jämfört med till exempel det odiskutabla arbetet Tullverket gör för att förhindra smuggling av narkotika. Jag har då och då fått höra kommentarer i stil med ”varför ska Tullverket hjälpa storföretagen med att tjäna ännu mer pengar?” och ”en kopierad t-shirt är väl inte så farligt”. Kommentarer i stil med dessa beror naturligtvis på en stor okunskap om problemen och effekterna av varumärkesintrång och piratkopiering och kunskapen om de aktörer som ligger bakom handeln med förfalskade varor världen över.

– De senaste åren har vi sett att många kopior är direkt livsfarliga för hälsa, miljö och säkerhet så vi prioriterar att stoppa dessa när vi gör ingripanden. I dag kopieras ju alla varor som det finns en efterfrågan på och tyvärr ser vi nu att de förfalskade läkemedlen bara de senaste två åren har fått en explosionsartad utbredning med hjälp av Internet. Det är tyvärr många livsnödvändiga läkemedel som kopieras, och inte bara Viagra som många tror. Det är förstas de stora, snabba pengarna i kombination med små risker och stor efterfrågan som ligger bakom detta.

– Problemet är i dag så stort och omfattande så det är nödvändigt att vi tar rejäla krafttag mot det. Vem vet egentligen i dag

hur många legala företag som har slagits ut på grund av den ojunga konkurrens de utsatts för av piratkopiatorer och hur många människor som har dött på grund av förfalskad medicin? Det är mycket allvarliga problem som vi alla måste ta ansvar för – regeringar/myndigheter, branschorganisationer, rättighetshavare och allmänheten. Glädjande kan jag säga att samarbetet mellan EU:s tullmyndigheter idag är mycket bättre och mer utvecklat än när jag började arbeta som specialist 2004. Vi har även ett mycket bra samarbete med de övriga nordiska länderna.

Hur skulle arbetet kunna bli ännu bättre?

– Tullverket genomför sedan något år tillbaka en justering av sin processtyrda organisation. I dagsläget är det oklart hur det kommer att se ut, men en förbättring är t ex att riskanalysarbetet för det legala flödet utvecklas och integreras med den brottsbekämpande underrättelsedelen.

Såväl som narkotika och smuggling av andra illegala varor så drivs piratkopieringen i stor utsträckning av den organiserade brottsligheten eftersom det många gånger är mer lukrativt med stora vinster, liten risk och minimala straff. Ser ni någon effekt i ert arbete?

– Svenska Tullverket har ju ingen förundersökningsrätt på det här området, vi stoppar bara misstänkt förfalskade varor i det legala flödet och driver inga egna processer så vi ser inte hela kedjan. Det blir i stället en civilprocess mellan rättighetshavaren och importören/exportören. Självklart kan förfalskade varor även smugglas in och då har vi förundersökningsrätt.

Arbetar Tullverket något med att ingripa mot intrång i immateriella rättigheter även när varorna passerat gräns? Har Tullverket befogenheter till det på samma sätt som för narkotika, vapen, och så vidare?

– Vi har rätt att stoppa alla varor som förs in i landet eller ut ur landet och står under tullkontroll och som har sitt ursprung i eller kommer från länder utanför EU. Vad gäller befogenheter inne i landet så är det Polisen som har förundersökningsrätt på området.

I vilken utsträckning samverkar ni med andra myndigheter, till exempel Polisen?

– Jag är även specialist inom området Produktsäkerhet där vi samarbetar med ett stort antal marknadskontrollmyndigheter. Vad gäller Polisen så samverkar vi främst när det gäller förfalskade läkemedel.

Kina är vanligt ursprungsland för kopior, likaså Förenade Arabemiraten. Finns det fler, vilka?

– Av de förfalskade varor vi stoppar är ca 90 procent av dessa från Kina. På EU-nivå är det 60-70 procent som kommer från Kina. Andra ursprungsländer är t ex Turkiet och Georgien.

Hur stor andel av importen av piratkopior tror ni att ni ingriper mot?

– Går inte att uppskatta. Att döma av svaren från allmänheten när jag är ute och informerar så har de flesta köpt en kopia någon gång så problemet är förstas stort. Tyvärr tror jag också att många inte vet om att de köper en kopia i dag eftersom kvaliteten många gånger är hög och de köper dem hos etablerade försäljningsställen och inte på någon utomhusmarknad. Både köparen och säljaren är nog ofta

i god tro tror jag. Det visar ju också hur enkelt kopievaror kan nästla sig in i etablerade säljkanaler.

Har finanskrisen påverkat området?

– Jag tror inte att det är någon markant skillnad ännu om man jämför med innan. Det man skulle kunna tänka sig är att de legala företagen, som är mer känsliga för marginaler, slås ut lättare nu på grund av det ekonomiska läget, och att den organiserade brottsligheten därigenom får ytterligare marknadsandelar. Samtidigt har ju importen minskat generellt sett, det är fler konkurser och vi har som sagt sett återkallande av ansökningar. Dock är nog efterfrågan på kopior inte mindre.

Hur vanligt är det att rättighetshavare/juridiska ombud kontaktar er med exakta uppgifter om ankommande sändningar med misstänkta kopior?

– Det händer tyvärr inte så ofta. I ansökan om ingripande finns det ett fält där man kan fylla i bedrägeriförloppet, till exempel kan man ange misstänkta importer/exportörer. Får vi kännedom om dessa uppgifter har vi en avsevärt större chans att kunna stoppa de misstänkta kopiorna.

Rättighetshavarna skulle säkert vara mer angelägna om att lämna in dessa uppgifter om de visste hur Tullverket arbetar med att klarera gods i det elektroniska flödet i dag.

Händer det ofta att ni får nej till fortsatt ingripande om ni kontaktat en rättighetshavare när ni hittat varor som misstänks göra intrång i immateriella rättigheter?

– Vi har nog märkt av att det varit lite oftare nu den senaste tiden, kanske på grund av finanskrisen, men ser man på ingripandena för år 2008 så var det bara några procent av ärendena som inte gick vidare.

Enligt rådsförordningen finns det en möjlighet för rättighetshavaren att få varorna förstörda även i de fall man inte kunnat kontakta importören; hur ser Tullverket på att detta förenklade förfarandet för förstöring inte införts i Sverige?

– Finansdepartementets handläggare menade 2005/06, när man arbetade med att ändra nationell lagstiftning, att man gärna ville implementera det förenklade förfarandet i artikel 11 i rådsförordningen, men att man inte hade tillräckligt med underlag för att genomföra det då. Det är alltså inte på det viset att Tullverket eller Finansdepartementet inte är positiva

Beslagtagna kopievaror.
©Tullverket

till att införa det, utan arbetet har bara avstannat i väntan på en översyn som hade utlovats av kommissionen. Just nu sitter en arbetsgrupp ledd av kommissionen och med deltagande av ett antal medlemsländer tillsammans och gör den här översynen av rådsförordningen. Förhoppningsvis kan vi se ett resultat inom de närmaste åren och då blir självklart frågan aktuell igen på nationell nivå.

Hur tycker ni kommunikationen/samarbetet med ombuden/rättighetshavarna fungerar?

– Jag tycker att det fungerar bra. Vi har återkommande och bra kontakt med rät-

tighetshavarna och de juridiska ombuden. Som jag ser det finns Tullverket där för att svara på frågor eller komma ut och informera dem eller viceversa. Tyvärr har vi pga resursbrist inte tid att göra detta så ofta som vi skulle vilja. Det är viktigt med en ständig dialog med alla inblandade parter så att vi kan förenkla arbetet för alla och försäkra oss om att vi arbetar på ett rättssäkert sätt.

Vad händer på EU-nivå? Medför det kommande ordförandeskapet något arbete på detta område?

– Det har kommit en ny handbok för ansökningsförfarandet som riktar sig till rättighetshavarna/juridiska ombuden och en manual för tullmyndigheterna. Dessa finns redan på kommissionens hemsida och kommer inom kort att översättas till svenska och läggas ut på vår hemsida. Det är dock ingen lagtext utan bara en rekommendation som syftar till att få ett enhetligt tillvägagångssätt inom EU vad gäller ansökningarna.

– När det gäller ordförandeskapet så ska Sverige, vid årets slut, tillsammans med kommissionen följa upp handlingsplanen för immaterialrätt som tagits fram av kommissionen och ett antal medlemsländer

samt eventuellt även ta fram en egen nationell handlingsplan. Exempel på aktiviteter är bland annat ta fram en gemensam databas för ansökningarna som beräknas träda i kraft 2012 och att informera allmänheten i större utsträckning än vad som görs i dag.

Skulle ni vilja ha några lag-/regelförändringar för att kunna vara effektivare i jakten på piratkopior? Vilka?

– Vi har många förslag på hur det skulle kunna förbättras som inte nödvändigtvis kräver lagändringar, men allt är givetvis en resurs- och ledningsfråga. Men jag kan säga att vi arbetar ständigt med att förenkla och effektivisera för alla inblandade parter på vårt område och är angelägna om att svenska Tullverket gör bra och verkningfulla insatser på det här området.

– Om vi pratar lagändringar så behöver vi se över hur vi kan stoppa de förfälskade varorna som säljs via internet. Där krävs det ju utökat samarbete mellan de brottsbekämpande myndigheterna och kanske lagändringar – det nämns även i EU:s handlingsplan att vi ska titta på det här problemet och förhoppningsvis komma fram till effektiva och gränsöverskridande samsarbetsformer.

Lorraine Sauvy

Intellectual Property Rights – A Business Opportunity

Your preferred partner in Sweden and Europe

Patents • Trademarks • Design • Domain Names
Legal Services • Post-grant/Enforcement
Strategic Counselling • Annuities & Renewals
Since 1894

ANDREW HAMMOND
B. Eng. (Hons.) Mech. Eng.
European Patent Attorney

www.valea.se

valea
TECHNOLOGY & LAW

Mindre administration för pengarna

Mindre administration och rutinjobb betyder mer tid för dina klienter. När det kommer till förnyelser av immaterialrättigheter kan du spara både tid och pengar genom att överlåta ansvaret till Patrafee. Dessutom höjer du säkerhetsnivån avsevärt.

Tre decenniers erfarenhet har gett oss genomarbetade rutiner, ett globalt kontaktnät och volymer som håller kostnaderna nere.

Låt en expert ta hand om administrationen.

 Patrafee®
IPR Renewal Management & Software Solutions
www.patrafee.com